

โครงการสัมมนาวิชาการ และการแสดงนิทรรศการ เรื่อง นนทบุรี ไร่ 4.0
จัดโดย สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ณ ห้องประชุมใหญ่ อาคารพิทยพัฒน์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

1. ชื่อโครงการ โครงการสัมมนาวิชาการ เรื่อง นนทบุรี ไร่ 4.0

2. ผู้รับผิดชอบโครงการ สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

3. หลักการและเหตุผล

การศึกษาเรื่องราวของท้องถิ่น เป็นการศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ชุมชน ที่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมที่อาศัยอยู่ในถิ่นฐานบ้านเรือนตามภูมิภาค และลักษณะภูมิศาสตร์ อันผูกพันร่วมวิถีวัฒนธรรมเดียวกัน ผู้คนในชุมชนมีความทรงจำส่วนบุคคล และความทรงจำร่วมกันของผู้คนที่อยู่ในท้องถิ่นเดียวกัน และท้องถิ่นใกล้เคียงกันที่เป็นรากเหง้าก่อให้เกิดเป็นเรื่องราว เรื่องเล่า เกี่ยวกับชีวิต ความเป็นอยู่ อาหารการกิน อาชีพท้องถิ่น การทำมาหากิน ประเพณี ความเชื่อ ศรัทธา จิตวิญญาณ ซึ่งเป็นภูมิปัญญาที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของท้องถิ่นหรือการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและสภาพแวดล้อมของสังคม

ในปี พ.ศ. 2560 สำนักบรรณสารสนเทศเห็นสมควรดำเนินโครงการพัฒนาและเผยแพร่สารสนเทศภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านนนทบุรีศึกษา เพื่อส่งเสริมบริการห้องสมุดสู่ชุมชน อีกครั้งหนึ่ง เป็นกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติ และร่วมน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมแสดงความอาลัย สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณหาที่สุดมิได้ ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานแก่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และจังหวัดนนทบุรี มาตลอดรัชกาล ครอบคลุมกระบวนการตั้งแต่การสืบเสาะแสวงหา รวบรวมความรู้ที่อยู่ในตัวบุคคล สถานที่ และเรื่องราวที่ถ่ายทอดกันระหว่างบุคคลในครอบครัวหรือชุมชน รวมทั้งความรู้ที่มีการบันทึกไว้เป็นเอกสารสิ่งพิมพ์เก่า หนังสือหายาก ซึ่งล้วนเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีความเสี่ยงที่จะสูญหายไปตามกาลเวลาหากไม่รวบรวมไว้ เพื่อร่วมอนุรักษ์และสืบสานข้อมูล ความรู้อันเป็นภูมิปัญญาที่สมควรศึกษาค้นคว้ารวบรวมไว้อย่างเป็นระบบ มีความยั่งยืนให้สามารถเผยแพร่ได้ในรูปแบบหนังสือ และหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ไว้เป็นมรดกทางปัญญาให้ธำรงอยู่ สามารถเป็นแหล่งอ้างอิงเพื่อความสะดวกในการสืบค้นและเผยแพร่แก่ผู้สนใจศึกษาค้นคว้า ด้วยการสร้างขึ้นใหม่และจัดการตามหลักการที่ถูกต้องเหมาะสม ก่อให้เกิดประโยชน์แก่วงการศึกษาศึกษาและชุมชนอย่างกว้างขวาง มุ่งหวังให้เกิดองค์ความรู้ “ท้องถิ่นด้านนนทบุรีศึกษา” ในรูปลักษณะต่างๆ ที่เหมาะสมกับการให้บริการและเผยแพร่สารสนเทศสู่สาธารณชน อาทิ หนังสือ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ห้องสมุดดิจิทัล นิทรรศการเคลื่อนที่ นิทรรศการออนไลน์ ซึ่งสามารถใช้ประโยชน์ได้กว้างขวาง และเป็นตัวอย่างการสร้างสรรคงานท้องถิ่นศึกษาสำหรับสถาบันการศึกษาทุกระดับ และผู้สนใจเกี่ยวกับการศึกษาจัดเก็บรวบรวมเรื่องราวของท้องถิ่นไม่เพียงแต่จังหวัดนนทบุรีเท่านั้น

โครงการสัมมนาทางวิชาการเรื่อง นนทบุรี ไร่ 4.0 ครั้งนี้มุ่งเน้นนำเสนอเรื่องราวความรู้ทั้งเนื้อหาและประสบการณ์ที่เป็นผลจากการดำเนินงานการจัดการสารสนเทศท้องถิ่นด้านนนทบุรีศึกษา ที่สำนักบรรณสารสนเทศได้รวบรวมประมวลเนื้อหาไว้ไปใช้ประโยชน์ในแวดวงการศึกษาและการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างแท้จริงทั้งในระดับหน่วยงาน ระดับชุมชน และระดับบุคคล สำนักบรรณสารสนเทศจึงได้จัดเป็นโครงการบริการวิชาการแก่สังคมที่สามารถนำไปจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียน หรือรายวิชาเกี่ยวกับท้องถิ่นหรือชุมชนศึกษาของหลักสูตรการเรียนการสอนของสถาบันอุดมศึกษา การจัดเก็บให้บริการในห้องสมุดสถาบันต่างๆ รวมทั้งโรงเรียนผู้สูงอายุจังหวัดนนทบุรีเพื่อสร้างร่วมสร้างคุณค่า และแรงบันดาลใจในการเป็นพลังของสังคมและชุมชน ตลอดจนการเป็นแหล่งเรียนรู้ตามอัธยาศัยของผู้คนในท้องถิ่นที่สนใจ

4. วัตถุประสงค์โครงการ

4.1 เพื่อร่วมเฉลิมพระเกียรติ และน้อมเกล้าฯน้อมกระหม่อมแสดงความอาลัย สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ อย่างหาที่สุดมิได้ ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานแก่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชและจังหวัดนนทบุรีมาตลอดรัชกาล

4.2 เพื่อเผยแพร่ประสบการณ์จากงานการจัดการสารสนเทศท้องถิ่นศึกษา กรณี “นนทบุรีศึกษา” ให้หน่วยงาน ชุมชน ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาในท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรีและจังหวัดใกล้เคียง รวมทั้งหน่วยงานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา สถาบันเฉพาะทาง โรงเรียนผู้สูงอายุ หน่วยงานหรือบุคคลที่สนใจนำไปสู่การสร้างสรรค์งานในท้องถิ่นตนเอง

4.3 เพื่อประชาสัมพันธ์ผลผลิตจากโครงการพัฒนาและเผยแพร่สารสนเทศภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านนนทบุรีศึกษา ปี พ.ศ. 2560 “นนทบุรีศรีมหานคร” ไปยังสถาบันการศึกษา ชุมชน ครู อาจารย์ และบุคลากรอื่น ๆ ทางการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม นักเรียนในท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรีและใกล้เคียง ตลอดจนหน่วยงานหรือบุคคลที่สนใจนำไปสู่การประยุกต์ใช้ประโยชน์ด้านต่างๆ ในท้องถิ่นอื่นๆ ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

4.4 เพื่อร่วมเฉลิมฉลองในโอกาสครบรอบสร้างสรรค์ผลงานบริการวิชาการสังคม “ผลิตผล 11 ปี นนทบุรีศึกษาเพื่อสังคม” อันแสดงถึงบทบาทในการมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่น พัฒนาการเรียนรู้ตามอัธยาศัยของประชาชน อีกทางหนึ่งของสำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้รับความรู้และรู้จักแหล่งเรียนรู้ในการทำงานท้องถิ่นศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณี “นนทบุรีศึกษา” และผลิตผลด้านนนทบุรีศึกษาในรูปแบบหลากหลายของสำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อในการศึกษาค้นคว้าเพื่อการอนุรักษ์ สืบสานและสร้างสรรค์ และสร้างคุณค่า แรงบันดาลใจต่อยอดงานต่างๆ เฉพาะทางตามโอกาสเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

6. กิจกรรมในโครงการ

6.1 การบรรยาย เรื่อง “นนทบุรีศรีมหานคร กับ นนทบุรี 4.0”

6.2 การบรรยาย เรื่อง “ท้องถิ่นศึกษา โดยท้องถิ่น เพื่อท้องถิ่นไทย”

6.3 การเสวนาสาระจากคนเมืองนนท์ เรื่อง “นนทบุรีท้องถิ่นของเรา”

6.4 การเสวนาสืบสานจากภูมิปัญญาของแผ่นดิน เรื่อง “บางส่วน..บางตอน..นนทบุรีศรีมหานคร..มรดกภูมิปัญญา สู่อการพัฒนาที่ยั่งยืน”

6.5 การมอบหนังสือ “นนทบุรี ศรีมหานคร” และหนังสือชุด “นนทบุรีศึกษา” ให้โรงเรียน และชุมชน ในจังหวัดนนทบุรีเพื่อใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมการเรียนรู้ของโรงเรียน และชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนสถาบันการศึกษาต่างๆ ห้องสมุดเฉพาะ ห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดเรือนจำ/ทัณฑสถาน และหน่วยงานต่างๆ

6.7 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์นิตยสารสารสนเทศท้องถิ่น “นนทบุรีศึกษา...วาไรตี้ 4.0” ในรูปแบบหนังสือ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ นิตยสารเคลื่อนที่ นิตยสารออนไลน์ และสาระความรู้จากระบบห้องสมุดดิจิทัล สำนักบรรณสารสนเทศ มสธ. ในฐานะ “ผลิตผลนนทบุรีศึกษา มสธ. เพื่อสังคม”

6.8 การเล่าเรื่อง การสาธิตวิถีวัฒนธรรมภูมิปัญญาจากชุมชนท้องถิ่น อาทิ วิถีเกษตร วิถีวัฒนธรรมชุมชน

7. ระยะเวลาดำเนินการ จัดสัมมนา 1 วัน ในวันพุธที่ 30 สิงหาคม 2560 เวลา 08.00 - 16.45 น.

8. สถานที่จัดกิจกรรม ห้องประชุมใหญ่ และโถงนิตยสาร อาคารพิทยพัฒน์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

9. กลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการ

ผู้เข้ารับบริการและวิทยากร ประมาณ 200 คน จากหน่วยงานต่างๆ ประกอบด้วย

9.1 ครู อาจารย์ นักเรียนจากโรงเรียน สถาบันการศึกษา และบุคลากรด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และการท่องเที่ยว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล สภาวัฒนธรรมในท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี จังหวัดใกล้เคียง และจังหวัดอื่นๆที่สนใจ

9.2 บุคลากรห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนทั้งของรัฐและเอกชน และหอสมุดแห่งชาติ ห้องสมุดเฉพาะที่เกี่ยวข้อง

9.3 คณาจารย์และนิสิตนักศึกษาจากภาควิชา สาขาวิชา และคณะสถาบันอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้องหรือสนใจงานด้านท้องถิ่นและชุมชนศึกษา

9.4 โรงเรียนผู้สูงอายุจังหวัดนนทบุรี ชุมชนจังหวัดนนทบุรี และประชาชนผู้สนใจในท้องถิ่น

10. กำหนดการ การสัมมนาวิชาการและการแสดงนิทรรศการ เรื่อง นนทบุรี คว้าไต้ 4.0
ห้องประชุมใหญ่ และบริเวณห้องโถงนิทรรศการ อาคารพิทยพัฒน์ มสธ.
วันพุธที่ 30 สิงหาคม 2560 เวลา 08.00 – 16.45 น.

ภาคเช้า

- 08.00 - 08.50 น. ลงทะเบียน และรับเอกสาร ชมนิทรรศการ “ผลิตผลนนทบุรีศึกษา คว้าไต้ 4.0 เพื่อสังคม”
- 09.00 - 09.45 น. พิธีเปิดการสัมมนาวิชาการ และการบรรยายพิเศษ เรื่อง “นนทบุรีศรีมหานคร กับ นนทบุรี 4.0” โดย นายนิสิต จันทร์สมวงศ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี
- 09.45 - 09.50 น. พิธีมอบหนังสือ “นนทบุรีศรีมหานคร” และหนังสือชุดนนทบุรีศึกษาให้โรงเรียนในจังหวัดนนทบุรี และจังหวัดใกล้เคียง มหาวิทยาลัยและหน่วยงานในท้องถิ่น ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ห้องสมุดประชาชน กศน. และห้องสมุดพร้อมปัญญาในเรือนจำ/ทัณฑสถาน เครือข่ายบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- โดย รองศาสตราจารย์ ดร.ภาณุมาศ ชัดเจนงาม รักษาการแทนอธิการบดี มสธ.
- ถ่ายภาพหมู่ที่ระลึก พิธีเปิดสัมมนา “นนทบุรี คว้าไต้ 4.0” และพิธีมอบหนังสือ
 - ผู้ว่าราชการประจำจังหวัด อธิการบดี มสธ. รองอธิการบดี มสธ. พร้อมคณะวิทยากร และผู้อำนวยการสำนักบรรณสารสนเทศ มสธ.
 - ผู้แทนรับมอบหนังสือจากโรงเรียน มหาวิทยาลัย หน่วยงานท้องถิ่น ชุมชนท้องถิ่น ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดพร้อมปัญญา ในเรือนจำ/ทัณฑสถาน
- 10.05 - 12.05 น. การเสวนาสาระจากคนเมืองนนท์
- “นนทบุรีท้องถิ่นของเรา” ความหลากหลายของภูมิปัญญาและผู้คนนนทบุรี
- โดย นายพิศาล บุญผูก ผู้อนุรักษ์มรดกไทยดีเด่น พ.ศ. 2534 และคนไทยตัวอย่าง พ.ศ. 2535 จ.ส.อ.สมพงษ์ สกุลดิษฐ์ คนดีศรีแผ่นดิน ปราชญ์ท้องถิ่น ชาวสวนทุเรียนนนท์ นายเสน่ห์ แจ่มจิรารักษ์ ครูศิลป์แผ่นดิน ปี พ.ศ. 2552 ผู้รังสรรค์สืบสานงานประณีตศิลป์
- พานแว่นฟ้า ตะลุ่มประดับมุก แห่งบางใหญ่ นนทบุรี
- นายธีรวัฒน์ กลีบผึ้ง ผู้ยื่นหยัดดำรงวิถีชีวิตชุมชนแห่งวัดบางอ้อยช้าง บางกรวย นนทบุรี
- นางสาวมณฑา เจริญสุขสุวรรณ ผู้ชำนาญประสานงานพัฒนาชุมชนนนทบุรีหลายพื้นที่
- นำเสวนา โดย นางปิยะนุช ศกุนตนาคน ผู้ใจรักดีอนุรักษ์มรดกภูมิปัญญาไทย

12.05 - 13.00 น. พัก อาหารกลางวัน

- ชมการสาธิตสาระความรู้จากท้องถิ่น
- ชมนิทรรศการเคลื่อนที่นิทรรศการออนไลน์
- ห้องสมุดดิจิทัลผลิตผลนันทบุรีศึกษา

ภาคบ่าย

13.00 - 14.00 น. การบรรยาย เรื่อง “ท้องถิ่นศึกษา โดยท้องถิ่น เพื่อท้องถิ่นไทย”

โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวี สุรฤทธิกุล สาขาวิชารัฐศาสตร์ มสธ.
 รัชการการแทนรองอธิการบดีฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ มสธ.

14.00 - 16.30 น. การเสวนาสืบสานจากภูมิปัญญาของแผ่นดิน

“บางส่วน..บางตอน..นนทบุรีศรีมหาสมุทร มรดกภูมิปัญญาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน”

โดย นายพิศาล บุญผูก พิพิธภัณฑสถานบ้านกวนอาม่าน รากฐานการพัฒนาจากภูมิปัญญาบรรพชน
 นายวิระโชติ ปั่นทอง พิพิธภัณฑสถานบ้านวัดชมภูเวก ยืนหยัดวัฒนธรรมเพื่อลูกหลานไทย
 นายยวง เขียวนิล แหล่งเรียนรู้ศูนย์ศรียวง ประชาชนเกษตรของแผ่นดิน สาขาประชาชนเกษตร
 เศรษฐกิจพอเพียง ประจำปี พ.ศ.2560

นางกษภรณ์ ตราโมท พิพิธภัณฑสถานบ้านครุมนตรี ตราโมท สืบสานศิลปวัฒนธรรมชีวิตชีวาชาติไทย

นางวรรณุช สุนทรวิจิตร สำนักบรรณสารสนเทศ มสธ. สะพานเชื่อมความรู้สู่ปวงชน

นำเสวนาและร่วมเสวนา โดย นางปิยะนุช ศกุนตนาถ มูลนิธิเพื่อพิพิธภัณฑสถานไทย และพิพิธภัณฑสถาน
 ของจังหวัดจันทบุรี...สอน-ส่งต่อความรู้ วัฒนธรรมสู่เยาวชน คนครอบครัว

16.30 - 16.45 น. ปิดการสัมมนา และรับของที่ระลึกก่อนเดินทางกลับ

มีบริการอาหารว่างและเครื่องดื่ม เข้า - บ่าย และอาหารกลางวัน ให้ผู้เข้าร่วมสัมมนา

11. การแสดงนิทรรศการแสดงผล “นนทบุรีศึกษา วาไรตี้ 4.0 เพื่อสังคม”

เป็นการจัดแสดงหนังสือและนิทรรศการเคลื่อนที่ นิทรรศการออนไลน์ ที่สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้ริเริ่มจัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่สู่การใช้ประโยชน์ในวงกว้าง ประกอบด้วย

11.1 หนังสือชุดนนทบุรีศึกษา จำนวน 11 เรื่อง ได้แก่ 1) เครื่องปั้นดินเผานนทบุรี 2) ภูมินามอำเภอปากเกร็ด 3) ท้องถิ่นอำเภอปากเกร็ด 4) วัดในอำเภอปากเกร็ด 5) ภูมินามอำเภอบางบัวทอง 6) ท้องถิ่นอำเภอบางบัวทอง 7) วัดในอำเภอบางบัวทอง 8) ภาพเก่าเล่าเรื่องบางบัวทอง 9) ภูมินามอำเภอไทรน้อย 10) วัดในอำเภอไทรน้อย และ 11) หนังสือปีพาทย์มอญรำ (หนังสือปีพาทย์มอญรำได้รับเกียรติบัตรหนังสือเข้ารอบสุดท้ายการประกวดหนังสือดีเด่นแห่งชาติประจำปี พ.ศ.2559) และที่จัดพิมพ์เผยแพร่เป็นครั้งแรกในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2560 คือ **นนทบุรีศรีมหาสมุทร**

11.2 นิทรรศการเคลื่อนที่ ครอบคลุมเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ความเป็นมา ความเป็นอยู่และประเพณี ศิลปหัตถกรรมและสถาปัตยกรรม อาหาร มากกว่า 30 เรื่อง อาทิ คลองบางบัวทอง ถึงบางพุฒพุตตีเป็นศรีศักดิ์ บ้านกระท่อมมีด ปล่องเตาอิฐช่วยชีวิตคนนนทบุรี ปากเกร็ดเคยมีอู่อู่ง แพงซุง สินค้าออกเมืองนนท์ เมื่อ ร.ศ. 118 ตัวรูปพรรณควาย บางบัวทองก้าวหน้าเพราะเจ้าพระยาร่วงศ์ อำเภอบ้านแหลมใหญ่ อำเภอบางบัวทองใหญ่ที่สุดของจังหวัดนนทบุรี เมื่อ ร.ศ.116 งามพรรณไม้ถิ่นนนท์ ประเพณีตักบาตรน้ำผึ้ง ประเพณีตักบาตรดอกไม้ ประเพณีตักบาตรพระร้อย หลากหลายชาติพันธุ์สร้างสรรค์ชุมชน พิธีรำสามภาค เรือเจ้าชวามอบอกบุญ ฯลฯ

11.3 นิทรรศการออนไลน์ มากกว่า 20 เรื่อง อาทิ ล่องคลองท้องวัด ตามรอยเกียรติยศศิลปินถิ่นนนท์ เมื่อคลองกลายเป็นแม่น้ำ เหตุเกิดที่บางพุฒ ค. ควายไถนา หลากหลายลิลานานาตลาดบางบัวทอง นนทบุรีแหล่งต้นตาล อดีตกาลผ่านผนังโบสถ์ เตามอญ ยุคทองของเครื่องปั้นดินเผา ค่ายัญปุ่นบางบัวทอง บันทึกถนนคนกินวี เจ้าชวามอบอกบุญ มรดกเพลงมอญในเพลงไทย แม่ครุเมลิ...ลมหายใจแห่งมอญรำ ข้าวเกรียบบางตะไนย์ ฯลฯ